

C1 MAILA



BAT ZUK

^æek
20.korrika

2017ko martxoaren 30etik apirilaren 9ra
OTXANDIOTIK IRUÑERA

Korrika badator!

KORRIKA 20. *Korrika badator!*

Ataza honen helburu nagusiak dira, batetik, ikasleek Korrika zer den gogoratzea edo ezagutzea, eta bestetik, 20. Korrikaren berri zabaltzea. Aurrekoaz gain, mailari dagozkion hainbat edukiri erreparatzea ere izango dugu helburu, jakina.

Helburuoi heltzeko, ondoko ataza proposatzen dizugu.



Ataza: *Korrika badator!*



Ataza honen helburua Korrika gogora ekartzea da. Hasteko, gaia modu atseginean aurkezteko, Euskal Herriari, euskarari eta Korrikari buruzko datu bitxiak ikasten laguntzeko jokia egingo dugu. Ondoren, "*Korrika arduradunari elkarrizketa*" izeneko testua irakurriko dugu, eta, jasotako informazioa oinarri, artikulua bat idatziko dugu herriko aldizkarian argitaratzeko.

HELBURUAK

- ▶ Korrika gaia eskolara ekartzea.
- ▶ 20. Korrikari buruzko informazio esanguratsuena eskolaratzea.
- ▶ Euskal Herriari, euskarari eta Korrikari buruzko datu bitxiak ikastea.
- ▶ Testu idatziak planifikatzeko, erreparatzeko eta zuzentzeko teknika ikastea.



Mintzatu



Entzun



Bideoa ikusi



Irakurri



Kanta



Jolasa



Idatzi



Ariketa



ATAZA: Korrika badator!

A. "Euskal Herria, euskara eta Korrika" jokoan egin.

- Azaldu ikasleei jokoaren arauak (4. or.), jarri "Euskal Herria, euskara eta Korrika" ikus-entzunezkoa eta hasi jokatzeko.
- Ikus-entzunezkoa osorik ikusiko dugu etenik egin gabe, eta ikusi bitartean, ikasleek arreta ematen dieten datuak jasoko dituzte.
- Talde handian, jokoan agertutako adierazpenak komentatuko ditugu labur: zein ezagutzen genuen, zeinek harritu gaituen gehien...

OHARRA:

Nahi izanez gero, jokoaren ondoren ondoko lana proposa dezakegu:

- Ikasle bakoitzak interesatu zaion gai bat aukeratuko du.
- Eskolatik kanpo gai horri buruzko informazioa bilduko du.
- Aldez aurretik erabakitako egunetan ikasleek prestatutako gaiak azalduko dizkiete ikaskideei.

C. 20. Korrikaren aurkezpena irakurri eta gaiari buruzko artikulua idatzi.

- Ikasleek "Korrika arduradunari elkarrizketa" testua irakurriko dute (6.-7. or.).
- Ikasleek, binaka, Korrikari buruzko artikulua idazteko eskema elkarrekin egingo dute. Planifikatu ondoren, bakarka, artikulua idatziko dute (8.-10. or.).
- Artikuluetan idatzitakoa denon artean komentatuko dugu eta idaztean sortutako zalantzak talde handian argituko ditugu. Nahi izanez gero, irakasleak testuak jaso eta zuzenduko ditu egoki deritzon moduan.
- Amaitzeko, 20. Korrikarako planak komentatuko ditugu labur: parte hartzeko asmoa dugun, non, norekin...



"EUSKAL HERRIA, EUSKARA ETA KORRIKA" JOKOA

Jokoaren helburua.

- ▶ Euskal Herriari, euskarari eta Korrikari buruzko adierazpen bitxi batzuk egia ala gezurra diren asmatzea.

Jokoa prestatu.

- ▶ Ikasleek binaka jokatu dute.
- ▶ Arbelean puntuazioak jasotzeko ondoko taula margotuko dugu: Ezkerreko zutabean bikoteak izendatzeko erreferentziak jarriko ditugu (zenbakiak, partaideen inizialak,...); ondoan, eskumako zutabean, puntuak jasotzen joango gara.

JOKALARIAK	PUNTUAZIOAK

Jokoaren arauak.

- ▶ "Euskal Herria, euskara eta Korrika" ikus-entzunezkoa jarriko dugu.
- ▶ Pantailan "Egia ala gezurra?" agertzen den bakoitzean, ikus-entzunezkoa eten egingo dugu.
- ▶ Jokalariek entzundako adierazpenak egia ala gezurra diren asmatu beharko dute. Bikoteek, banan-banan, adierazpenaz pentsatzen dutena esango dute: erantzuna ziurtasunez ematen badute, 3 puntu jarriko dituzte jokoan; ustea azaltzen badute, 2 puntu; litekeena azaltzen badute, puntu bat; ez dakitela esaten badute, 0 puntu.
- ▶ Apustuak, banan-banan, arbelean jarriko ditugu honela: 3 E (Baietz egia izan, 3 puntu jokoan).

JOKALARIAK	PUNTUAZIOAK
1. BIKOTEA	3 E
2. BIKOTEA	2 E

- ▶ Apustu guztiak entzundakoan, ikus-entzunezkoa martxan jarriko dugu berriro erantzuna zuzena.
- ▶ Erantzun zuzena entzun ondoren, ikus-entzunezkoa eten egingo dugu berriro puntuazioak jasotzeko. Honela egingo dugu: erantzuna asmatu duten jokalariek, jokaturako puntuak irabaziko dituzte eta puntu horiek arbelean jasoko ditugu; erantzuna asmatu ez dutenei, aldiz, jokaturako puntuak kendu beharko dizkiegu.
- ▶ Puntuazioak jasota, ikus-entzunezkoa martxan jarriko dugu berriro hurrengo baieztapena agertu arte.
- ▶ Puntu gehien lortzen dituzten jokalariek irabazleak izango dira.



INTERESGARRIA IZAN DA.



Jokoan gauza batzuk ikasi ditugu Korrikari, euskarari eta Euskal Herriari buruz. Orain, aukeratu interesgarrienak eta idatzi hemen.

Interesgarria iruditut zaigu:

.....

.....

.....

.....



Zergatik?

.....

.....

.....

.....



Sinestezina iruditut zaigu:

.....

.....

.....

.....



Zergatik?

.....

.....

.....

.....





Ondoko aholkuak irakurri ondoren, irakurri artikulua eta jaso hitz berriak hurrengo orrialdeko zerrendan.

IRAKURTZEKO AHOLKUAK

- a. Saiatu testua **jarraian irakurtzen**.
- b. Irakurtzean, baliteke ulertzen ez dituzun hitzak edo esaldiak aurkitzea.
 - b.1. Hitz edo esaldi horiek **testua ulertzeko oztopoak badira**, saiatu esanahia argitzen (bilatu hiztegia, galdetu...).
 - b.2. Hitz batzuk ulertu ez arren, **testuaren hariari jarraitzen badiozu, azpimarratu hitz horiek eta jarraitu irakurtzen**.
- c. Testua irakurri ondoren, **bilatu hitz horien esanahia** eta apuntatu, ez ahazteko.

Korrika badator!

Korrikaren 20. edizioa hasteko hilabete gutxi batzuk baino ez direnean falta, euskararen aldeko lasterketa aurkeztu du AEK-k Donostiako San Telmo museoan. Bertan, Asier Amondo Korrikaren arduradunarekin hitz egin ahal izan dugu.

Korrika, euskaldun guztiontzako jai handia izateaz gain, euskara, gure hizkuntza, aldarrikatzeko ekitaldia da. Beharrezkoa ikusten duzue oraindik horrelako ekitaldia?

Asier Amondo: Badirudi aspaldi honetan euskararen aldeko aldarria gero eta txertatuago dagoela euskal jendartearen; ikusi besterik ez dago azken hilotan han eta hemen sortzen ari diren ekimenak. Halaber, askotarikoak dira abiatu diren hausnarketak, foro oso ezberdinetan, eta askok diote euskara bidegurutze batean dagoela. Horren guztiaren atzean, euskara guztion hizkuntza izateko nahia eta beharra daude, eta, horretara heltzeko, guztion inplikazioa eta babesak behar-beharrezkoak dira: administrazioena, gizarte eragileena eta norbanakoena. Seguru gaude 20. Korrikan berriro etorriko direla handik eta hemendik inplikazioak eta babesak; izan ere, asko okertu gabe esan dezakegu Korrika dela elkarlanaren eta auzolanaren eredurik argiena.

20. Korrika aurkezteko, San Telmo museoa aukeratu duzue. Zergatik?

Asier: Datorren Korrika 20.a izango da. Edizio berezia izango denez, leku berezia aukeratu nahi izan dugu aurkezpenerako. Korrikan, dakizuen bezala, lekuko bat eramaten da eskuz esku. Lekukoa osagarri oso garrantzitsua da

Korrikan. Barruan, mezu ezkutua darama, azken egunean jendaurrean irakurtzen dena. Bada, lehengo edizioetako lekukoa, Remigio Mendiburu eskultoreak egin zuena, museo honetan dago ikusgai.



Nondik nora ibiliko da 20. Korrika?

Asierrek: Bada, Otxandion hasiko da martxoaren 30ean eta Iruñean amaituko da apirilaren 9an. Batetik besterako bidean, 11 egunean, Euskal Herriko herri gehienetara hurbilduko gara. Korrika, dakizueenez, ez da sekula gelditzen, ez egunez, ezta gauzez ere. Hamaika egunean, 2.000 kilometrotik gora egiten ditugu, eta leku ugartik igarotzen gara; dena den, zoritxarrez, beti geratzen zaigu herriren bat ibilbidetik kanpo.

Leloari dagokionez, BATZUK izango da...

Asier: AEK-k Euskal Herri euskalduna du helburu, askotariko mundua amesten duelako. Hizkuntza eta hiztun guztiak berdintasunean biziko gaen Euskal Herria eta mundua nahi ditu. Horretarako, behar-beharrezkoa da euskara arretaz zaintzea. Gure nahia da euskara aukera-berdintasunean bizitzea egunero eta eremu guztietan, herritar guztiok bizi behar dugulako aukera-berdintasunean egunero eta plaza guztietan. Horretara dator BATZUK leloa, kultura eta mundu ezberdinek osaturiko aniztasuna irudikatzera. 'Bat' eta 'zuk' hitzen arteko jolasa da. Hizkuntzak eta kulturak mundu BAT osatzen dute, eta, mundu hori sendotzeko bidean, ZUK ere zeure ekarpena egin dezakezu. Hizkuntzak eta kulturak mundu BAT, Hizkuntzak eta kulturak mundu BATZUK.

Korrikaren beste ezaugarri nagusia kanta izan ohi da.

Asier: Egia da. Kanta Korrikaren ezaugarri garrantzitsua izan da beti, eta aurtengoa ere horrelakoa izango da. Seguru gaude, aurreko edizioetan bezala, 20. Korrikaren kantak ere arrakasta handia izango duela, eta ahoz aho ibiliko dela. Baina oraindik ez da iritsi aurkezteko unea, eta, egun hori iritsi arte, ezin dizuet ezer esan. Egundak batzuk itxaron beharko dizue.

Kanta, beraz, laster entzun ahal izango dugu; baina oraindik ere badugu besterik ezagutzeko: omendua. Korrika bakoitzak bere omendua izaten du; zein izango da 2017ko Korrikarena?

Asier: 20. Korrikan, Korrikaren sortzaileak omendu nahi ditugu, Korrikaren ideia saritzeko. Zergatik Korrikaren sortzaileak? 1980an sortuta, Korrikak 20. edizioa beteko du. Garai hartan ideia



zoragarri bezain eroa izan zuten horiei esker, Korrika euskararen aldeko ekintzarik handiena eta parte-hartzaileena bihurtu da, euskalgintzaren, euskal kulturaren eta euskararen erreferentzia; gainera, atzerrira ere esportatzen da. 1980ko lehen Korrika hark Euskal Herria euskalduntzea zuen helburu. Oraino, bere horretan jarraitzen du xede horrek, bizirik, pil-pilean, euskarak oraindik ez duelako egoera normaldua bizi. Horregatik guztiagatik, 20. Korrikak orain dela 37 urte Korrikaren lekukoa eskuz esku abiarazi zuten haiek omendu nahi ditu. Korrikak batu egin gaitu, batu egiten gaitu eta batu egingo gaitu.



KORRIKARI BURUZ



Irakurri beheko jarraibideak eta idatzi Korrikari buruzko artikulua herriko aldizkarian argitaratzeko.

Korrikari buruzko artikulua idatzi nahi duzu herriko aldizkarian. Artikulua txukun-txukun atera dakizun, honelako urrats hauei jarraitzea proposatzen dizugu:

- A.** Elkartu ikaskide batekin eta pentsatu zer-nolako informazioa zabaldu nahi duzuen artikuluan.

- B.** Ikaskideekin batera, presta ezazu artikulurako eskematxo bat: zer esango duzue gaia aurkezteko? Nola antolatuko dituzue aukeraturiko ideiak? Nola amaituko duzue artikulua?



C. Bakarka, oraingoan, idatzi artikuluaen zirriborroa.

Lined area for writing the draft of the article.



D. Artikulu txukuna idazteko azken urratsa hauxe da: idatzitakoa berrikustea eta zuzentzea. Horretan laguntzeko, ondoko teknika proposatzen dizugu:

- a.** Irakurri arretaz testua eta **azpimarratu zalantzagarri deritzozun edozer**: zure ustez zuzena ez dena edo zuzena ote den ziur ez zaudena (gramatika-akatsak, ortografia...), nahasgarria izan daitekeena, testu honetarako egokia ez dena edo edozein arrazoigatik argi ikusten ez duzun edo hobe daiteken guztia.
- b.** Bilatu azpimarratu duzun guztia behar bezala idazteko modua eta **berridatzi testua moldaketa horiek eginez**. Horretarako, inguruan topa dezakezun laguntza guztia erabil dezakezu: hiztegia, gramatika-liburuak, ondoko ikasleen iritzia...
- c.** Irakurri birmoldatu duzun testua, ea gustura geratzen zaren.
- d.** Azkenean, berrikusketa eta zuzenketa egitean **zerbait interesgarria aurkitu baduzu** (zerbait berria ikasi, zalantzaren bat...), **gogora ezazu** zeure ikaskideekin komentatzeko.

Herriko aldizkarirako artikulua borobiltzeko, argazkiekin osa dezakezu. Hemen dituzu aukera batzuk.





Euskal Herria, euskara eta Korrika. Transkripzioa.

Euskararen aldeko ekitaldirik handiena laster izango da berriro gure artean. Euskal Herri osoa, iparraldetik hegoaldera eta mendebaldetik ekialdera, pausoz pauso zeharkatzen du.

Euskal Herria. Euskara. Korrika. Hitz ezagunak. Askotan entzun eta esan ditugunak. Baina zer dakigu haiei buruz? Zer dakigu Euskal Herriari buruz? Eta euskarari buruz? Eta Korrikari buruz?

EUSKAL HERRIA

Euskal Herria terminoak, hitzez hitz, euskararen lurraldea esan nahi du.

1. Euskal Herria terminoa Sabino Aranak asmatu zuen 1896. urtean.

Sabino Aranak Euzkadi hitza asmatu zuen, 1896. urtean. Euskal Herria terminoa, aldiz, zaharragoa da. Aurkitu diren lehenengo aipamenak XVI. eta XVII. mendeetakoak dira.

Euskal Herria Europako hegoaldean dago. Europako herrialdea da; ez da handiena, baina txikiena ere ez.

2. Euskal Herriak eta Suitzak tamaina berdintsua daukate.

Euskal Herriak 21.000 km² dauzka; Suitzak, berriz, 41.000 km².

Zazpi herrialdek osatzen dute Euskal Herria: Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nafarroa Beherea, Nafarroa Garaia eta Zuberoa.

Herrialde handiena Nafarroa Garaia da; txikiena, Zuberoa.

3. Bigarren herrialde handiena Araba da.

Egia da. Nafarroa Garaiak 10.421 km² dauzka; Arabak 3.316 km²; Bizkaiak 2.236 km²; Gipuzkoak 1.980 km²; Nafarroa Behereak, 1325 km²; Lapurdik 855 km²; eta Zuberoak 814 km².

Herrialdez herrialde, oso paisaia desberdinak aurkituko ditugu. Baina badago herrialde guztiak batzen dituen kontu bat: euskara.

EUSKARA

Munduan hizkuntza asko hitz egiten dira.

4. Munduan 3.000 hizkuntza baino gehiago hitz egiten dira.

Kalkulatzen da, gaur egun, 7.000 hizkuntza inguru daudela munduan.

5. Munduan gehien hitz egiten den hizkuntza ingelera da.

Hizkuntza batzuek hiltun asko dituzte: Txinerak 900 milioi inguru; ingelesak 470 milioi; hindiak 420; gaztelaniak 360... Baina hizkuntza gehien-gehienek hiltun gutxi dituzte, 100.000 baino gutxiago, eta galtzeko arriskuan daude.

Hizkuntzekin 0tik 10erako rankinga egiten badugu, 10ean txinera jarrita eta 0n galdu den azken hizkuntza, non jarri beharko dugu euskara?

6. Euskara, gutxi gorabehera, erdian dago, 5ean.

Harrigarria irudituko zaizue, agian, baina euskara 9. postutik gora egongo litzateke zerrenda horretan. Izan ere, Eusko Jaurlaritzaren 2011ko inkestaren arabera, euskarak 714.136 hiltun ditu.

Euskal Herrian, hiru hizkuntza ofizial ditugu: euskara, gaztelania eta frantsesa. Halere, ez dira gure herrietan entzuten diren hizkuntza bakarrik.

6. Euskal Herrian, 100 hizkuntza baino gehiago hitz egiten dira.

Unesco Etxeak eta Ikuspegik 2007an egindako ikerketa baten arabera, 100 hizkuntza baino gehiago hitz egiten dira Euskal Herrian.

Hizkuntza nagusiak, jakina, euskara, gaztelania eta frantsesa dira.

8. Euskal Herriko 4. hizkuntza garrantzitsuena txinera da .

Hiru hizkuntza ofizialen atzean, Euskal Herrian gehien erabiltzen den hizkuntza arabiera da.

Euskarak bost euskalki ditu: mendebaldeko euskalkia edo bizkaiera, erdialdeko euskalkia edo gipuzkera, nafar-lapurtar euskalkia, nafar euskalkia era zuberotar euskalkia.



9. Euskalkien lehenengo mapa Napoleon Bonaparteren ilobak egin zuen.

Euskalkien lehenengo mapa Luis Luziano Bonapartek egin zuen, Napoleonek ilobak.

Euskara hizkuntza zaharra da.

10. Euskara orain dela 3.000 bat urte sortu zen.

Oraindik ez dago argi noiz eta non sortu zen. Ematen du duela 8.000 urte aintzineuskara, euskararen aurrekari bat, hitz egiten zela Pirinioen inguruan.

11. Lehenengo esaldi idatzia Errioxako kobazulo batean aurkitu zen.

Lehenengo esaldi idatziak X. mendekoak dira, eta Susoko monasterioan aurkitu ziren, Errioxan.

Hizkuntza zaharra da gure euskara. Baina gaur egungo hizkuntza ere bada, eta hedabide moderno guztietara iristen da: telebistara, irratiara, egunkarietara, Internetara...

12. Wikipedian, euskara 35. hizkuntza garrantzitsuen da.

Wikipedia, adibidez, 287 hizkuntzatan idatzita dago, eta horien artean euskara 35. lekuan dago: 181.000 artikulua daude gure hizkuntzan idatzita.

Euskara Euskal Herri osoko hizkuntza da, eta mezu hori aldarrikatzeko Korrika etorriko zaigu berriro 2017an.

KORRIKA

Bi urte pasatu dira azken Korrikatik. Laster, 2017ko udaberrian, berriro ikusi ahal izango dugu gure herrietan euskararen aldeko lasterketa erraldoia. 20. Korrika.

13. Lehenengo korrika 1977an egin zen.

Lehenengo Korrika 1980an egin zen, Oñatitik Bilbora.

14. Korrikaren ideia Irlandatik hartu zen, "Rith" lasterketatik, hain zuzen ere.

Idea lagun batzuen arteko afarian sortu omen zen, eta hasiera-hasieratik arrakasta handia izan zuen. Geroztik, beste herri batzuetara ere zabaldu da Korrikaren ideia: Galizian, "Correlingua" antolatzen dute; Britainian, "Ar Redadeg"; Irlandan, "Rith"...

15. Korrikan, gelditu gabe, 2.300 bat kilometro egiten dira.

Edizio bakoitzean, Korrikaren ibilbidea aldatu egiten da. Gau eta egun, gelditu gabe, 2.300 bat kilometro egiten dira.

Korrikalariak egurrezko lekuko bat eramaten dute eskuetan. Lekukoaren barruan, mezu bat dago gordeta. Mezu ezkutua Korrikaren azken egunean irakurtzen da.

16. Korrikaren lehenengo lekukoa San Telmo museoan dago.

Lehenengo lekukoa Remigio Mendiburuk egin zuen, eta gaur egun San Telmo museoan dago.

Korrika bakoitzak bere leloa du. Bere kanta.

17. Lehenengo Korrikaren kanta Benito Lertxundik egin zuen.

Lehenengo Korrikaren kanta Amuriza bertsolariak egin zuen. Geroztik, euskal kantari askok hartu izan dute parte Korrika-kantetan.

Korrika bakoitzak pertsonaia edo erakunde bat omentzen du.

18. Azken Korrikaren omendua Durangoko Azoka izan da.

Korrika 19k, esaterako, Durangoko azoka omendu zuen.

Laster, bere omendu berriarekin, bere kanta berriarekin, bere lelo berriarekin, Korrika 20 hasiko da. Eta, berriro ere, euskararen lekukoa eramango du Euskal Herriko bazter guztietara.